

навската корабоплавателна компания, а по-късно е назначен за „муавин“, т. е. помощник мютесариф (губернатор) в западните покрайнини на областта - в Ниш и Видин¹⁵. Неговото директорско място в печатницата се заема от известния турски калиграф Юсуф ефенди. Той пише и рисува литографските камъни и ръководи цялата литографна дейност¹⁶. В същото време в „Знаме“ съобщава, че в този период (1869 г.) за основен цензор на българските издания е назначен арменецът Ернест ефенди, а негови подгласници са Фроинд ефенди и Наид ефенди¹⁷. Стоил Попов и Иван Чорапчиев продължават да работят с известни малки прекъсвания като преводачи в печатницата и да сътрудничат във вестника почти до неговото закриване. Преводаческата дейност обаче не е техен единствен и основен поминък. През този дълъг период от 1865 г. до към Освобождението те съвместяват своите преводачески задължения с учителската професия. Преподават турски и френски език в мъжкото класно училище в Русе и едновременно с това превеждат, подготвят за печат и издават редица книги.

Кои са двамата български преводачи?

Стоил Димитров Попов е роден през 1839 г. в Калофер и е най-големият син от петте деца в семейството на калоферския свещеник Димитър Стоилов Малинков (1816-1877) и рахманлийката от с. Рахманлий - днес с. Розовец, Карловско - Дода Раева (1819-1906)¹⁸. Негови по-малки братя са известните възрожденци и участници в революционното движение Константин Попов (1843-1912) - бъдещият Врачански митрополит и близък приятел на Левски, карловският лекар д-р Киро Попов (1845-1877). Бащата е грамотен, интелигентен за времето си човек и независимо от незавидните си материални възможности успява да даде прилично образование на своите деца. Съдбата обаче не е благосклонна към стария свещеник. Той намира смъртта си през Руско-турската освободителна война, по време на повторното превземане на Калофер от турските войски. Тогава башибозуци го извеждат от къщи и заедно с други останали в обезлюдения град видни калоферци, разстрелват на 26 юли 1877 г. Отначало Стоил Попов учи в родния Калофер при известните учители Ботю Петков и Спас Зафиров. Когато около 1854 г. Ботю Петков се прехвърля от Калофер в съседно Карлово, попският син отива заедно с него. Завършил карловското класно училище, през 1858 г. той поема пътя към Цариград с надеждата да намери добър поминък и успее да продължи образованието си. Още тогава Стоил Попов вече е добил завидните познания по турски език, които в следващите години ще му помогнат много и ще предопределят неговата съдба¹⁹.

В Цариград младият калоферец попада във водовъртежа на българската прогресивна търговска интелигенция в Балкапан хан - „Меката“ на възрожденските